EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 15. 12. 2021
SWD(2021) 460 final

**PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE**

**ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU**

***Sprievodný dokument***

**Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady**

**o znižovaní emisií metánu v odvetví energetiky**

{COM(2021) 805 final} - {SEC(2021) 432 final} - {SWD(2021) 459 final}

**Súhrnný prehľad**

Posúdenie vplyvu k návrhu legislatívneho aktu s cieľom znížiť emisie metánu v odvetviach ropy, zemného plynu a uhlia

**A. Potreba konať**

**V čom spočíva problém a prečo ide o problém na úrovni EÚ?**

Vďaka Európskej zelenej dohode je EÚ na ceste k dosiahnutiu klimatickej neutrality do roku 2050 prostredníctvom rozsiahlej dekarbonizácie všetkých odvetví hospodárstva. Metán je silný skleníkový plyn, ktorého celkový vplyv na zmenu klímy prekonáva len oxid uhličitý a ktorý je zodpovedný približne za jednu tretinu súčasného otepľovania klímy. Medzivládny panel o zmene klímy skonštatoval, že do roku 2030 sa musia dosiahnuť výrazné zníženia emisií metánu, aby sa na svete udržala cieľová hodnota nárastu globálnej teploty do roku 2050 na úrovni menej ako 1,5 °C (alebo dokonca 2 °C). V posúdení vplyvu plánu cieľov v oblasti klímy do roku 2030 sa uvádza, že nákladovo najefektívnejšie úspory emisií metánu možno dosiahnuť v odvetví energetiky. Tieto emisie sú cezhraničným problémom a výsledkom nekoordinovanej regulačnej úpravy v jednotlivých členských štátoch a odvetviach sú medzery a neefektívnosť, pričom takáto úprava môže viesť k narušeniu fungovania jednotného trhu EÚ s energiou. Keďže väčšia časť emisií metánu spojených s energiou z fosílnych zdrojov spotrebovanou v rámci EÚ vzniká mimo EÚ, výsledky v tejto oblasti by mohla priniesť len jednotná akcia členských štátov.

**Čo by sa malo dosiahnuť?**

V kontexte fungovania vnútorného trhu s energiami a pri súčasnom zaistení bezpečnosti dodávok v Únii je všeobecným cieľom chrániť a zlepšovať životné prostredie, a to znížením emisií metánu z energie z fosílnych zdrojov vyrobenej alebo spotrebovanej v EÚ. Konkrétne ciele sú 1. zlepšiť presnosť informácií o hlavných zdrojoch emisií metánu spojených s energiou spotrebovanou v EÚ, 2. zaistiť ďalšie účinné zmierňovanie emisií metánu v celom energetickom dodávateľskom reťazci v EÚ a 3. znížiť emisie metánu spojené s energiou z fosílnych zdrojov dovážanou do EÚ.

**Aká je pridaná hodnota opatrenia na úrovni EÚ (subsidiarita)?**

Vzhľadom na to, že medzi členskými štátmi existuje silné prepojenie prostredníctvom cezhraničnej infraštruktúry a integrovaného trhu EÚ s energiou, zníženie emisií metánu v celej EÚ by ťažilo z homogénneho prístupu politiky na úrovni EÚ. Koordinované opatrenia na úrovni EÚ majú oveľa väčšiu šancu viesť k urýchleným zníženiam emisií metánu v celom hodnotovom reťazci odvetvia energetiky a uľahčujú plné využitie rôznych schopností konať medzi členskými štátmi a súkromnými subjektmi. EÚ a jej členské štáty sú súčasťou celosvetového trhu s ropou, na ktorom majú kolektívne opatrenia vo vzťahu k vývozcom väčšiu váhu než individuálne vnútroštátne opatrenia. EÚ je aj najväčším trhom pre dovoz plynu na svete a politika na úrovni EÚ v oblasti metánu výrazne zvyšuje hodnotu medzinárodných opatrení v oblasti klímy.

**B. Riešenia**

**Aké sú rôzne možnosti na dosiahnutie týchto cieľov? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Ak nie, prečo?**

V oblasti politiky 1 sa zvažujú možnosti zlepšenia merania a vykazovania emisií metánu v odvetví energetiky, a to uložením povinnosti spoločnostiam vykonávať merania na úrovni zariadení a nahlasovať priame emisie metánu za hospodárske činnosti na území EÚ. Oblasť politiky 2 obsahuje možnosti zmiernenia emisií metánu v EÚ a zahŕňa usmernenie Komisie alebo povinné opatrenia týkajúce sa zmiernenia emisií metánu v odvetviach ropy a fosílneho plynu, povinné opatrenia týkajúce sa zmiernenia emisií metánu v odvetviach ropy, fosílneho plynu a uhlia, ako aj nepriamych emisií a legislatívne opatrenie na dosiahnutie určitého zníženia emisií metánu prostredníctvom požiadavky na vlastnosti. Oblasť politiky 3 obsahuje možnosti merania, vykazovania a zmierňovania emisií metánu spojené so spotrebou fosílnych palív v EÚ, ktoré však vznikajú mimo EÚ, vrátane nástrojov transparentnosti, povinného merania, vykazovania a zmierňovania emisií z energie z fosílnych zdrojov, transparentnosti merania,

vykazovania a zmierňovania emisií v odvetví energie z fosílnych zdrojov a legislatívnych opatrení na dosiahnutie určitého zníženia emisií metánu.

Všetky oblasti politiky obsahujú možnosť scenára nezmeneného prístupu. Pre všetky tri oblasti politiky boli určené uprednostňované možnosti.

**Aké sú názory jednotlivých zainteresovaných strán? Kto podporuje ktorú možnosť?**

Zainteresované strany vyjadrili vytvoreniu prísnej normy merania, vykazovania a overovania (*measurement, reporting and verification – MRV*) emisií metánu v odvetví energetiky rozsiahlu podporu. Vo verejnej konzultácii sa 78 % respondentov vyjadrilo za to, aby časť návrhu MRV týkajúca sa ropy a zemného plynu vychádzala z metodiky Partnerstva pre emisie metánu z ropy a zemného plynu, čo podporujú aj všetky priemyselné združenia EÚ v oblasti ropy a zemného plynu. Veľmi veľkú podporu má začlenenie uhlia do nariadenia o MRV (96 % odpovedí v rámci verejnej konzultácie), a to aj zo strany uhoľného priemyslu.

Rozsiahlu podporu majú legislatívne opatrenia na zmiernenie emisií v odvetviach ropy, fosílneho plynu a uhlia. Všetky ropné a plynárenské priemyselné združenia, ktoré poskytli odpovede v rámci verejnej konzultácie, vyjadrili podporu zavedeniu povinnosti zisťovania únikov a ich opravy do právnych predpisov EÚ a takúto povinnosť vo veľkej miere podporujú aj mimovládne organizácie. Všetci respondenti z mimovládnych organizácií a priemyslu v rámci verejnej konzultácie sa domnievajú, že postupné ukončenie bežného odplyňovania a spaľovania v súvislosti s energiou vyrobenou a spotrebovanou v EÚ je uskutočniteľné. Z verejnej konzultácie vyplynula vysoká a rozsiahla podpora (80 % odpovedí) pre začlenenie zmierňujúcich opatrení týkajúcich sa metánu z uhoľných baní.

Deväťdesiatdva percent odpovedí v rámci verejnej konzultácie podporuje právne predpisy EÚ týkajúce sa emisií metánu v odvetví energetiky, ktoré by sa vzťahovali na všetku ropu a všetok zemný plyn, ktoré vstupujú na trh EÚ. Konkrétne 96 % odpovedí podporuje vytvorenie nástroja transparentnosti v oblasti metánu na úrovni EÚ aj na medzinárodnej úrovni. V 72 % odpovedí sa respondenti domnievajú, že v právnych predpisoch EÚ týkajúcich sa emisií metánu v odvetví energetiky by sa mali rozšíriť povinnosti na spoločnosti, ktoré dovážajú energiu z fosílnych palív do EÚ, a na spoločnosti, ktoré vyvážajú energiu z fosílnych zdrojov do EÚ, a v 65 % odpovedí sa respondenti domnievajú, že v prípade ropy a plynu spotrebovaných v EÚ je uskutočniteľné uložiť tie isté povinnosti týkajúce sa MRV, zisťovania únikov a ich opravy, a odplyňovania a spaľovania rovnako na všetky subjekty hodnotového reťazca ropy a zemného plynu, a to vrátane subjektov z krajín mimo EÚ.

**C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti**

**Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť**

Oblasť politiky 1: Ukladá podrobnú (na úrovni zariadení) povinnosť merania a vykazovania týkajúcu sa všetkých priamych fosílnych zdrojov emisií metánu v odvetví energetiky EÚ. Hlavný prínos spočíva v tom, že sa tým zlepší úroveň vykazovania takýchto emisií a rozšíri sa poznanie ich zdrojov a množstva, čo povedie k účinnejšiemu znižovaniu súvisiacich emisií.

Oblasť politiky 2: Ukladá povinnosť zmierniť emisie metánu zo všetkých priamych fosílnych zdrojov emisií metánu z ropy, fosílneho plynu a uhlia v odvetví energetiky EÚ, a to zisťovaním únikov a ich opravou, a opatreniami na obmedzenie odplyňovania a spaľovania. V porovnaní so scenárom nezmeneného prístupu to povedie k výraznejšiemu zníženiu emisií metánu a zároveň to bude mať environmentálne a sociálne prínosy v podobe spomalenia zmeny klímy a zníženia znečistenia ovzdušia.

Oblasť politiky 3: Predkladá rôzne nástroje určené na zlepšenie informácií o zdrojoch emisií metánu z krajín, ktoré vyvážajú energiu z fosílnych zdrojov do EÚ, ako aj stimuly pre tieto krajiny, aby dobrovoľne znižovali svoje emisie metánu, alebo záväzné opatrenia na dosiahnutie ich zníženia. Podobne, ako v prípade oblasti politiky 2, bude mať zníženie globálnych emisií metánu pre EÚ environmentálne a sociálne prínosy, najmä v podobe spomalenia zmeny

klímy.

**Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť (prípadne na hlavné možnosti, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?**

Oblasť politiky 1: Nie je k dispozícii žiadne verejné vyčíslenie nákladov, posúdenie vplyvu je preto založené na dobrovoľných odhadoch dosiaľ vykonaných príslušným odvetvím a ich kvalitatívnom vstupe, pričom treba uviesť, že medzi zainteresovanými stranami vrátane samotného odvetvia prevláda silná podpora zavedenia takejto povinnosti.

Oblasť politiky 2: Čisté náklady, ktoré vzniknú prevádzkovateľom, vo výške 127 miliónov EUR. Nebolo k dispozícii vyčíslenie nákladov na overenie dodržania súladu a na presadzovanie dodržiavania predpisov, ale úroveň kvantitatívnych prínosov je v porovnaní s nákladmi spoločností na opatrenia na znižovanie emisií taká významná, že sa predpokladá, že z tohto rozdielu sa viac než dostatočne pokryjú všetky takéto náklady. Nebolo k dispozícii vyčíslenie vplyvov nákladov na opatrenia na znižovanie emisií na ceny energií, ale náklady prevádzkovateľov na opatrenia (127 miliónov EUR) sú bezvýznamné v pomere k celkovým nákladom EÚ na nákup ropy, fosílneho plynu a uhlia (184 miliárd EUR v roku 2020/287 miliárd EUR v roku 2019), a ako také by teda boli zanedbateľné.

Oblasť politiky 3: Nebolo k dispozícii vyčíslenie nákladov na opatrenia na znižovanie emisií metánu, ktoré vznikajú v zahraničí, ale sú spojené so spotrebou energie z fosílnych zdrojov v EÚ. Ako náhrada sa použili odhady celkových nákladov na všetky opatrenia na znižovanie emisií v celej vzorke krajín, ktoré sú najväčšími vývozcami ropy a fosílneho plynu. Na sociálne/environmentálne optimálnej úrovni zníženia predstavujú 2 216 miliónov EUR. Nebolo k dispozícii vyčíslenie nákladov na overovanie dodržania súladu a na presadzovanie dodržiavania právnych predpisov, ale úroveň kvantitatívnych prínosov v celej vzorke krajín, ktoré sú najväčšími vývozcami ropy a fosílneho plynu do EÚ, je v porovnaní s nákladmi spoločností na opatrenia na znižovanie emisií taká významná, že sa predpokladá, že z tohto rozdielu sa viac než dostatočne pokryjú všetky takéto náklady. Nebolo k dispozícii vyčíslenie vplyvov opatrení na znižovanie emisií na ceny energií, ale úroveň nákladov v celej vzorke krajín, ktoré sú najväčšími vývozcami ropy a fosílneho plynu do EÚ, je v porovnaní s nákladmi EÚ na nákup ropy, fosílneho plynu a uhlia (184 miliárd EUR v roku 2020/287 miliárd EUR v roku 2019) natoľko nízka (2 607 miliónov EUR), že nie je pravdepodobné, že by boli významné.

**Aký je vplyv na MSP a konkurencieschopnosť?**

Prevádzkovatelia v odvetviach uhlia, fosílneho plynu a ropy, ktorí sú zodpovední za uvoľňovanie metánu v celom hodnotovom reťazci, nie sú malé podniky. Vplyvy na konkurencieschopnosť pre spoločnosti v rámci EÚ sa nepredpokladajú, pretože všetky budú rovnako zaviazané opatreniami navrhnutými v uprednostňovaných možnostiach oblastí politiky 1 a 2. Vplyvy na konkurencieschopnosť prevádzkovateľov v EÚ bude s najväčšou pravdepodobnosťou minimalizovať uprednostňovaná možnosť v oblasti politiky 3, pretože je zameraná na dosiahnutie rovnakých podmienok.

**Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?**

Nie v EÚ. Opatrenia zahrnuté v uprednostňovaných možnostiach síce budú v EÚ viesť k ďalším nákladom a administratívnemu zaťaženiu, no tieto nebudú významné z týchto zásadných dôvodov: pokiaľ ide o oblasť politiky 1, nahlasovanie údajov o emisiách metánu už členské štáty EÚ vykonávajú; pokiaľ ide o oblasť politiky 2, overovanie opatrení na zmierňovanie emisií metánu už členské štáty EÚ vykonávajú. V oblasti politiky 3 budú náklady a administratívne zaťaženie dôležitejšie v krajinách mimo EÚ s minimálnymi alebo neexistujúcimi reguláciami metánu.

**Očakávajú sa iné významné vplyvy?**

*Nie.*

| **Proporcionalita?** |
| --- |
| Uprednostňovaný súbor možností sa považuje za primeraný a v čo najväčšej miere nadväzuje na existujúce prístupy. Rovnováha medzi povinnosťami a zvažovaním rôznych schopností konať medzi jednotlivými členskými štátmi a súkromnými subjektmi sa vzhľadom na požiadavku dosiahnutia klimatickej neutrality považuje za primeranú. |
| **D. Nadväzné opatrenia** |
| **Kedy sa táto politika preskúma?** |
| Komisia bude monitorovať vykonávanie právneho aktu a jeho správne uplatňovanie. V prípade potreby Komisia prijme opatrenia na presadzovanie dodržiavania právnych predpisov vrátane postupov v prípade nesplnenia povinnosti. |